

Podkladový materiál pro podporu vládního návrhu na pozastavení činnosti či rozpuštění Komunistické strany Čech a Moravy

Analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky

Vypracoval: Doc. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, PhD.

Brno, 29. září 2011

Tento materiál vznikl na základě dohody M. Mareše s Ministerstvem vnitra ČR a obsahuje jeho názory a argumenty, nevyjadřuje tedy stanoviska žádné instituce, na níž je M. Mareš zaměstnán

Text neprošel jazykovou kontrolou

1. Úvod

Cílem tohoto materiálu je na základě požadavků Ministerstva vnitra České republiky (MVČR) shromáždit argumenty a důkazy, které by podpořily odůvodněnost vládního návrhu na pozastavení činnosti či rozpuštění Komunistické strany Čech a Moravy (KSČM), podaného k Nejvyššímu správnímu soudu. Jedná se přitom o takové argumenty a důkazy, které nebyly použity v podnětu Senátu v příslušné věci ani v dalších materiálech, které byly autorovi ze strany MVČR poskytnuty k nahlédnutí (materiál zpracovaný Pavlem Uhlem, Analýza možnosti pozastavení činnosti Komunistické strany Čech a Moravy od MVČR).

V tomto podkladovém materiálu budou proto uváděny skutečnosti tak, aby návrh podpořily, a to nad rámec doposud shromážděných poznatků a důkazů v Senátu a u MVČR. Materiál je tedy pojat jednostranně a neobsahuje analýzu, zpochybňující dosavadní důkazy použité na podporu pozastavení činnosti či rozpuštění KSČM ani nově nalezených důkazů. V této souvislosti je třeba ihned na úvod upozornit, že argumenty a důkazy uvedené v materiálu podporují uvedený návrh, ale s ohledem na stávající stav legislativy a judikatury (zvláště Evropského soudu pro lidská práva) rozhodně nezaručují, že bude soudními orgány uznán jako odůvodněný. Proto budou na závěr uvedena doporučení na získání potenciálních dalších důkazů proti KSČM.

Materiál vychází ze stávající legislativní úpravy a judikatury (zvláště rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 7-As-2008, 1-Pst-2009 a 1-PsT-2010, tedy rozsudků ve věci Komunistického svazu mládeže a Dělnické strany). Respektují i závěry aktuální odborné literatury věnující opatřením proti politickým stranám a hnutím (zvláště Barinka 2007 a Filip 2009).

Materiál vychází z otevřených zdrojů, které byly dostupné autorovi. Jedná se o především o tiskoviny z prostředí KSČM a o internetové stránky, které se ke KSČM hlásí (u internetových stránek nebylo v možnostech autora ověřit, zda jejich správci, zřizovateli či autory jsou skutečně osoby z KSČM, což by však mělo být v technických možnostech MVČR v případě, že by se je rozhodlo použít při přípravě návrhu). Dále jsou využity materiály vniklé mimo KSČM, které se věnují situaci ve straně. Materiál se zaměřuje na následující okruhy problémů:

- a) Podpora terorismu v materiálech z prostředí KSČM;
- b) Nezřeknutí se násilí v materiálech z prostředí KSČM a zde propagovaných skupin
- c) Existence extremistického členstva KSČM.

2. Podpora a propagace terorismu v materiálech z prostředí KSČM

V materiálech z prostředí KSČM byla přímo či nepřímo (tj. odvoditelně z širšího kontextu) vyjádřena podpora terorismu. Tento krok lze dle mého názoru vykládat jako porušení zákona č. 424/1991 Sb., o shromažďování v politických stranách a hnutích (v platném znění, dále jen ZPS) a ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen Ústava), konkrétně ustanovení § 4 písm. d) ZPS a možná i písm. a) a článku 5 Ústavy. Uvedená podpora totiž představuje činnost, ohrožující veřejný pořádek a svobodu občanů a při určitém výkladu se může jednat i o porušení zákonů ČR a ústavního zakotvení povinnosti odmítnout násilí při prosazování svých zájmů.

Česká republika je v současnosti stranou univerzálních protiteroristických instrumentů sjednaných na půdě OSN, je zavázána podílet se na mezinárodním (a zvláště evropském) úsilí v boji proti terorismu a v § 311 zákona č. 20/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen TZ), zapovídá i tzv. „jinou podporu“ jednání teroristického útoku, teroristy nebo člena teroristické skupiny.

V prostředí KSČM lze přitom nalézt materiály, které nasvědčují podpoře teroristického jednání. Konkrétně se jedná o text „Je-libo čerta nebo ďábla?“¹, který je v době psaní tohoto materiálu (28. 9. 2011) umístěn na stránce Severočeské pravdy, označeném jaké měsíčník OV KSČM v České Lípě (Vydává Miroslav Starý, IČO: 62732021). Je umístěn na adrese <http://severoceskapravda.wz.cz/clanky/cert.htm> Není mi známo, že by se KSČM od existence této stránky s tímto označením distancovala (což má vliv na případnou přičitatelnost).

V článku se uvádí: „Každý malý školák s IQ větším než 20 dnes ví, že tzv. Charta 77 byla v podstatě opoziční chunta sponzorovaná ze západu a jen to, že neměla zbraně, je odlišovalo od západoněmeckých idealistů, ale „lidí s velkým „L“ RAF“. V této souvislosti je třeba uvést, že pod zkratkou RAF lze s ohledem na vazbu na údajné „levicové idealisty“ chápat Frakci Rudé armády (Rote Armee Fraktion), nikoliv tedy jiné možné výklady této zkratky (např. Britské královské letectvo – Royal Air Force apod.).

Frakce Rudé armády byla krajně levicovou teroristickou organizací, která působila především na území Spolkové republiky Německo v letech 1968-1998, měla však operační logistický prostor i v zahraničí a její členové využívali i československé území. Spolupracovala s dalšími teroristickými organizacemi, mj. francouzskou Přímo akcí (AD). Hlásila se ke komunistické ideologii. RAF usmrtila po dobu své činnosti 34 lidí (mj. policisty,

průmyslníky, nizozemského celníka atd.). V Německu byli její členové souzeni mj. podle právních norem o teroristických spolicích (§ 129 a následující StGB). RAF byla jako teroristická organizace vedena i Spolkovým úřadem na ochranu ústavy (Bundesaamt für Verfassungsschutz 1997).

Označení členů RAF za „lidi s velkým „L““ lze chápat jako ocenění těchto lidí a tudíž i jejich morální podporu. V češtině je fráze označení někoho za „lidi s velkým L“ chápána jako – spíše hovorové či žurnalistické – ocenění kvalit. Velké písmeno, které by dle spisovného pravopisu ve větě na začátek slova nepatřilo, symbolizuje „velikost“ či pozitivně oceňovanou kvalitu člověka. Kvalita zmiňovaných „idealistů“ je přitom vztažena pouze k jejich členství v RAF, která je známa jako teroristická skupina.

RAF měla a má sympatizanty i na českém území. Byla oceňována již na počátku 90. let v anarchistickém prostředí a její symboly byly propagovány i na veřejném prostranství (Mareš 2005: 97). Podle informací serveru Vysočina-News odkazujícího na www.lidovky.cz si v roce 2007 básník Pavel J. Hejátko (s ohledem na shodu jmen je pravděpodobné, že se jedná o osobu podepsanou pod článkem v Severočeské pravdě) vytvořil „mediální performanci“, v jejímž rámci se hlásil k RAF. Podle tohoto zdroje performanci odůvodnil následovně (ve vztahu k vládní politice týkající se plánované výstavby radaru v ČR): „Když vláda vede dialog, který je ve skutečnosti monolog, tak si vytvoří také svůj monolog. Monolog vlády mu přijde extrémní, takže takový je i jeho monolog. Vytvořil si teorii frakce RAF“ (Frühwirthová, 2007). Propagace a podpora RAF tedy má v ČR význam i po ukončení činnosti této skupiny v SRN, a to nejen v umělecké rovině, pokud je umístěna do politicky orientovaných článků v měsíčníku, hlásícím se k politické straně.

Další pravděpodobné vyjádření podpory či propagace teroristickým skupinám – přinejmenším nepřímé – je obsaženo na internetových stránkách hlásících se k ZO KSČM v Jablonném nad Orlicí, konkrétně na stránce nazvané (citováno včetně pravděpodobné pravopisné chyby) „Komunistické strany ve světě a odkazy ne jejich internetové stránky“ (<http://www.kscmjablonorlici.estranky.cz/clanky/komunisticke-strany-ve-svete-a-odkazy-ne-jejich-internetove-stranky.html>).

Celé stránky ZO KSČM v Jablonném nad Orlicí (<http://www.kscmjablonorlici.estranky.cz/>) jsou zaměřeny na podporu a propagaci KSČM a komunismu, včetně jeho globální dimenze (např. kubánského, čínského apod.). V tomto kontextu je třeba vnímat i umístění seznamu komunistických stran ve světě jako součásti celkového směřování těchto stránek, tedy pozitivního ocenění těchto organizací proto, že jsou komunistické. Není mi známo, že by se

KSČM od těchto stránek distancovala a pokud vyjadřují názory a zájem místní organizace strany, jsou v tomto rozsahu straně přičitatelné.

Na uvedeném seznamu komunistických stran je přitom uvedena i KSČM, což lze v kontextu příslušnosti stránek k této straně chápat i jako jisté vyjádření sounáležitosti s ostatními uvedenými komunistickými stranami. Dále se zde mimo jiné nachází i Lidová fronta pro osvobození Palestiny (PFLP)(bez internetového odkazu), Komunistická strana Filipín (s již nefunkčním internetovým odkazem), organizace nazvaná Fuerzas celé armády Revolucionarias de Kolumbie - Ejército del Pueblo (FARC-EP) (s nefunkčním internetovým odkazem) a organizace nazvaná CPI (Maoist) [= CPI (ml) válka lidí + Maoist centrum komunisty“, což je poněkud nepřesný překlad organizace pod zkratkou CPI/ML, vhodnější překlad názvu je Komunistická strana Indie (Maoisté)(Marxisticko-leninská) (bez internetového odkazu).

Lidová fronta pro osvobození Palestiny („Popular Front for the Liberation of Palestine“ - PFLP), Revoluční ozbrojené síly Kolumbie (Fuerzas armadas revolucionarias de Columbia - FARC) a Komunistická strana Filipín“ včetně „New Peoples Army“ – „NPA“ („Nové lidové armády“) jsou přitom zařazeny na tzv. teroristickém seznamu Evropské unie, resp. v současnosti v Prováděcím nařízení Rady (EU) č. č. 687/2011 ze dne 18. července 2011, kterým se provádí čl. 2 odst. 3 nařízení (ES) č. 2580/2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu a kterým se zrušují prováděcí nařízení (EU) č. 610/2010 a (EU) č. 83/2011. Tento seznam má sice primární právní vazbu na financování teroristických skupin, jeho širší symbolický význam je však větší. Na seznamu MO KSČM Jablonné nad Orlicí přitom u organizací teroristického typu není tento fakt zmíněn, natož kritizován.

Lidová fronta pro osvobození Palestiny je palestinskou teroristickou organizací, která vznikla odštěpením z Arabského národního hnutí v roce 1967. Hlásí se k marxismu-leninismu. Je zodpovědná za řadu atentátů a útoků s několika desítkami obětí. Odmítla mírový proces z Osla z roku 1993. V roce 2001 zavraždila izraelského ministra turismu Rehavama Ze'eviho. V současnosti je stále aktivní a uskutečňuje mimo jiné raketové útoky proti izraelským cílům (U. S. Department of State 2011). Příslušníci PFLP a její sympatizanti přinejmenším v minulosti využívali jako logistický a operační prostor i území Československa a České republiky (Mareš 2005: 238).

Komunistická strana Filipín je maoistickou organizací, která vytvořila ozbrojené křídlo – Novou lidovou armádu“ v roce 1969. Kombinuje metody rurálního guerillového boje a

městských teroristických atentátů. Mezi její cíle patří vedle příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů i politici a představitelé soukromé sféry. V oblastech působení vybírá i nucenou „revoluční daň“. Je stále aktivní a operuje na území několika filipínských ostrovů. Její síla je odhadována na 5000 bojovníků (U. S. Department of State 2011). V roce 1999 poslala Komunistická strana Filipín pozdravný telegram V. sjezdu KSČM (Naše pravda 1999: 1). Není však potvrzeno, zda se jednalo o totožný subjekt s výše uvedenou organizací. Revoluční ozbrojené síly Kolumbie jsou organizací hlásící se k marxismu, která užívá teroristické i guerillové způsoby boje a je rovněž zapojena do ilegálního obchodu s narkotiky. FARC vznikly v roce 1960 a jsou zodpovědné za velké množství útoků, únosů a atentátů. Operují především na území několika latinskoamerických zemí. V roce 2010 byly zodpovědné za 134 obětí (včetně civilistů). Tvoří je kolem 8-9000 bojovníků a několik tisíc sympatizantů (U. S. Department of State).

I v dalších materiálech šířených v prostředí KSČM je věnována FARC pozornost, přičemž někdy lze nalézt i pozitivní vyznění těchto článků ve prospěch FARC, resp. jejich představitelů. Konkrétně např. v článku „Uribe chce zničit FARC“ v Haló novinách (vydávaných nakladatelstvím Futura a. s., kde podle mě dostupných informací má KSČM vklad). Píše se v něm mj.: *„FARC kontroluje část území této jihoamerické země. Uribe apeloval na upadající bojovou náladu vojáků a důstojníků země, trpící důsledky ekonomické krize, korupce, procesů nazývaných pozitivní lež, nezaměstnaností, násilných masivních přesídlování obyvatelstva, porušování lidských práv, vražd novinářů a růstu beznaděje. »Ať nás Kolumbijci v těchto pěti měsících vnímají s větším bojovým zápalem a větší chutí skoncovat s těmito bandity.« Když mluvil o novém veliteli FARC, který převzal velení po smrti legendárního »Tiro Fijo«, nazval podle agentury ABN Alfonsa Canu banditou. Cana - bojovník, který věnoval celé své mládí a léta dospělosti v horách tomu, aby změnil podmínky, ve kterých si musí kolumbijská společnost řešit naléhavé problémy, jež ji trápí, cestou občanské války...“* (<http://www3.halonoviny.cz/articles/view/201318>). V kontextu vyznění článku je označení Cana (tedy de facto vůdce teroristické organizace), za bojovníka, jež bojuje za řešení naléhavých problémů, pozitivním oceněním jeho činnosti.

Pokud se týká Komunistické strany Indie/Maoistů (CPI/Maoisté), není tato organizace na výše zmíněném seznamu teroristických organizací EU, ale je na seznamu zakázaných teroristických organizací indického ministerstva vnitřních záležitostí (Ministry of Home Affairs, Government of India 2011). Tato organizace vznikla v roce 2004 sloučením Maoistického komunistického centra Indie (MCI) a Komunistické strany Indie (Marxisticko-

Leninské)/Lidové války (CPI(ML)/PW). CPI/Maoisté je výrazně aktivní i v současnosti a je zodpovědná za řadu. Je zodpovědná za řadu útoků (South Asia Intelligence Review 2011).

3. Nezřeknutí se použití násilí v materiálech z prostředí KSČM a zde propagovaných skupin

V prostředí KSČM vznikly anebo jsou v tomto prostředí šířeny pasáže textů, ze kterých vyplývá přípustnost využití násilí pro cíle, které jsou namířeny proti kapitalismu. Zatímco např. násilí proti fašismu či totalitním režimům lze chápat jako legitimní téma k diskusi, s ohledem na komunistické pojetí kapitalismu a vzhledem k historickým zkušenostem s jednáním komunistů je takto pojaté hlásání antikapitalistického násilí podle mého názoru porušením § 4 písm. a) ZPS článku ve vazbě na článek 5 Ústavy ČR (a to i pokud je takové antikapitalistické násilí vydáváno za krajní či výjimečný prostředek a jinak je upřednostňována nenásilná revoluce).

Konkrétně se jedná o text Václava Exnera „Soudobé úvahy o cestách k socialismu“, který vyšel ve sborníku Teoreticko-analytického pracoviště KSČM z roku 2008 „Socialismus pro 21. století.“ V pasáži uvedeného textu, která se věnuje budoucímu uspořádání socialistické společnosti, se mj. uvádí: *„I za socialistického režimu budou muset být řešeny některé společenské rozpory (problémy) s využitím jiného než politického násilí, cestou donucení. Bude třeba represivní aparát – policie, justice, věznice, ochranné instituce atd. Mělo by ale ideálně jít o humánnější postupy, využívané velmi opatrně, zákonně, se základním cílem nejen ochránit společnost, ale také přispívat k omezování problémů, které se musí takto řešit. Represivní metody by vždy měly být omezeny na spíše výjimečnou nezbytnost. Zda není nutné jiné než politické násilí (diktatura proletariátu = většiny, „diktát“, „demokratické donucení na základě zákona“), určuje také (přednostně) protivník, současná, v budoucnosti případně už částečně poražená, kapitalistická moc, její reakce na politickou porážku. Nelze vyloučit, že se uchýlí k ozbrojenému násilí a že bude nutná přiměřená obrana“* (Exner 2008: 266-267).

Přes upřednostňované nenásilí v Exnerově textu je zde zdůrazněna potřeba „přiměřené obrany“ proti kapitalistické moci v kontextu diktatury proletariátu (chápané jako diktatura většiny). Přitom soudobý právní řád ČR nezpochybňuje legalitu a legitimitu zastánců kapitalismu. Exner však zastáncům kapitalismu nepřiznává právo na odpor proti diktatuře proletariátu a naopak z kontextu článku vyplývá, že pokud se začnou bránit, bude proti nim použito ozbrojené násilí.

Exnerův citovaný text je tedy třeba chápat jako akceptaci násilí ve prospěch cílů komunistické strany a jí preferované socialistické moci. Je přitom možné upozornit i na usnesení Ústavního soudu Pl. ÚS 5/1992., v němž se mj. uvádí, že uznávání učení o diktatuře proletariátu se *„dosiaľ namiesto diktatúry triedy vždy prejavilo ako diktatúra politickej*

strany, presnejšie vládnucej špičky tejto strany“ (Ústavní soud ČSFR 1992). Jako hrozbu vůči soudobým demokratickým ústavním hodnotám je tedy třeba uvedený text chápat i z hlediska historických zkušeností s komunistickým revolučním a represivním terorem (mj. na území Československa v období tzv. 50. let). Je přitom třeba zdůraznit, že Exnerův text je zaměřen na budoucnost.

Celý sborník vznikl na základě usnesení VI. sjezdu KSČM a – jak uvádí předseda Rady Teoreticko-analytického pracoviště Ivo Látal – je výsledkem teoretických seminářů, z nichž byly vybrané příspěvky soustředěny do sborníku. Podle Látalova proto, *„aby se staly podkladem pro seriózní diskusi na odborné úrovni a zároveň podnětem k myšlenkovému obohacování všech členů KSČM. Obsah stati není považován za jediné pravdivé řešení jednotlivých představ o přechodu k socialismu i jeho postupné realizaci. Avšak v každém případě chce autorský kolektiv přispět k iniciaci a inspiraci nad představou existence socialistické společnosti uvažovat“* (Látal 2008: 2).“ Z hlediska tohoto pojetí sborníku lze tedy logicky usuzovat, že i Exnerova akceptace protikapitalistického násilí v budoucím socialismu je považována za „myšlenkové obohacování“ všech členů KSČM a za iniciaci a inspiraci úvah o takové společnosti.

Antikapitalistické násilí lze přitom s KSČM spojovat i v jiných souvislostech. V Haló novinách z 3. 11. 2005 byl poskytnut prostor organizaci Revo, která ve svém programu „Manifest WORLD REVOLUTION“, schválený na Mezinárodním Revokempu 2003, mj. uvádí: *„Náš cíl je celosvětový pád kapitalismu prostřednictvím revoluce pracujících a jeho nahrazení globálním komunistickým systémem, založeným na výrobě pro lidské potřeby, nikoli pro zisk... REVO bojuje za svržení kapitalistických států masami pracujících a chudých. Aby byla zničena skutečná centra kapitalistické moci – armáda, policie a tajné služby – je nutno použít násilí“* (Revo 2003).

Tento programový cíl sice nebyl v Haló novinách uveden, ale redakce novin umožnila takovéto organizaci prezentovat své názory a propagovat sama sebe, včetně internetového odkazu (nemohu však určit, zda byl v roce 2005 funkční), a to v rubrice „Mladá levice“. Příspěvek se nazýval „Jak revolt fórum hodnotí někteří účastníci“. Byl zde vyjádřen názor na tzv. Revolt fórum, tedy setkání levicových organizací, a bylo zde uvedeno: „Revolt fórum ale přinejmenším trochu rozvířilo stojaté vody českého antikapitalistického hnutí. REVO navíc dalo příležitost setkat se s lidmi podobných názorů, kteří zatím nenašli možnost zapojit se do antikapitalistických aktivit“ (Revo 2005: 13). Revo i Revolt fórum přitom byly uvedeny v Informaci o problematice extremismu na území ČR v roce 2005 (MVČR 2006: 6-7).

KSČM přitom podporuje revoluci v globálním rámci a v tomto kontextu je třeba hodnotit i pasáže o násilí či o podpoře ozbrojených ultralevicových skupin v zemích třetího světa (i když by neužívaly terorismus). Vedoucí pracovník Teoreticko-analytického pracoviště KSČM Ludvík Tošenovský z titulu této stranické pozice v odpovědi na otázku „Jaké hlavní strategické závěry by měli marxisté ze změn kapitalismu vyvozovat“, v příloze listu brněnských komunistů Echo uvedl: *„Je sice pravda, že z hlediska marxistické teorie se zdá být pravděpodobné, že se začne postupovat směrem k systémové změně s cílem vytvořit moderní socialistickou společnost nejprve v zemích ekonomicky nejvyspělejších. Jenže nastartovat tento proces v zemích méně vyspělých, ba dokonce rozvojových, je mnohokrát snazší, a proto je jeho start koneckonců přece jen pravděpodobnější. Myslím, že stále platí Leninova poučka o nejslabším článku kapitalismu, i když (a právě proto, že) po VŘSR nenásledovala světová socialistická revoluce a pokus vybudovat sociálně spravedlivou společnost v Rusku i jinde v Evropě vydržel jen něco málo přes 70 let“* (Tošenovský 1998: 13). Dále je zde uvedeno, že marxisté by měli vyvodit strategický závěr, že je *„třeba už od současného okamžiku (ostatně tak jako dosud) vést každodenní boj v kterémkoliv koutě světa za systémovou změnu“* (Tošenovský 1998: 13). Odkazy na Leninovy poučky či odkaz Velké říjnové socialistické revoluce je v kontextu strategického vyznění Tošenovského příspěvku rizikový, i když se explicitně k násilí nehlásí.

4. Existence extremistického členstva KSČM

Bez ohledu na oficiálně hlášené teze z programových dokumentů a stanov KSČM je ve straně vlivný proud, který je zvnějšku označován jako stalinistický. Stalinismus přitom představuje z hlediska tzv. teorie extremismu variantu extremismu, která odporuje hodnotám demokratického ústavního státu (Backes 1989 132-135). O zformování tohoto stalinistického (či stalinského) proudu píše v materiálu „Komunistické hnutí zase jednou za rozcestím“ osoba pod pseudonymem Jan Roháč z Dubé, přičemž text je dostupný na stránkách Vlastimila Balína (mj. bývalého politika KSČM). Není mi známo, že by byla vyvrácena pravdivost údajů uvedených v tomto textu. Píše se zde mj.:

„Postupně se stále více formovala organizační struktura stalinského proudu, která dnes fakticky naplňuje představu o svébytné platformě uvnitř strany. V nejnovější době, před VII. sjezdem KSČM v r.2008 v Hradci Královém, se zřejmě stalinisté cítili dostatečně silní, aby významně ovlivnili jednání sjezdu a zejména kádrové otázky, až po zvolení svého předpokládaného představitele S. Grospiče předsedou strany. Zřejmě však i uvažovali o možnosti neúspěchu a v jejich prostředí i tiskovinách se objevoval myšlenka vytvoření určité „komunistické platformy“. Významnou půdou pro působení stalinského proudu představovala především Pražská rada, ve které se nakonec prosadila velmi militantní stalinská politička Marta Semelová s podporou V.Exnera. Zde se stalinský proud vyžíval ani ne tak při formulaci programových proklamací, ale spíše v zákulisních jednáních o kádrových otázkách, zejména při tvorbě kandidátek pro různé typy voleb, a dále při formulování různých kritických připomínek na adresu vedení strany a především reformně orientovaných osobností. Jako další ohnisko se postupně zformoval OV Praha - východ, zejména díky aktivitám kdysi předsedy OV, majitele nakladatelství Orego orientovaného na vydávání stalinské literatury, RSDr. Milana Havlíčka. I když tato osobnost vlivná i v krajském měřítku ustoupila z řady oficiálních funkcí, převzala po dlouhých letech vydávání časopisu Dialog, v jehož pozadí obsahově stojí neblaze proslulý předlistopadový papaláš Jan Fojtik, pseudonymem Jan Kůrka. Vliv stalinistického proudu postupně zesílil i v některých regionech, jako je Chomutov, Mladá Boleslav, Nymburk, Beroun, okrajově Brno a v jisté specifické formě Česká Lípa. Novou perspektivní oporou stalinismu se stala mládežnická organizace hlásící se ke KSČM – Komunistický svaz mládeže (Komsomol), kterou po různých peripetiích nakonec ovládla určitá ultraradikální skupina. Zvýšené nebezpečí od této skupiny plynulo z toho, že nejen převzala ty nejprimitivnější stalinská ideologicko- propagandistická schémata a

nenávistnost vůči všem jiným názorům i jejich nositelům, ale že díky mládím podmíněné flexibilitě byla schopna i praktické aktivity – vystupování na akcích s provokujícími symboly odrazujícími nestalinské sympatizanty, konstruování petic, agitace apod.“ (Roháč z Dubé 2009: 12). Autor materiálu dále uvádí: „Po rozštěpení bývalých Komsomolců na Svaz mladých komunistů Československa v čele s. L.Kollarčíkem (fakticky vůdčí osobností je značně extravagantní, ale zároveň i svým zvláštním způsobem charismatický a pro naivní radikály sympatický D.Pazdera) a Svaz mládeže v čele s M. Krajčou, se spíše v Brně působící Pazderova organizace opírá do jisté míry o nepřiliš dobrovolnou podporu MV KSČM v Brně a OV KSČM Zlín a její konkurent se zase snaží prostřednictvím svých členů infiltrovat do stranické struktury v Praze. M.Krajča se stal dokonce členem ÚV KSČM za Prahu 3. Od této stalinské vedoucí garnitury mládežnických organizací, která samozřejmě do Komsomolu a jeho nástupců přitahovala a přitahuje i sobě podobné typy, je třeba odlišit většinu členů Komsomolu i jeho následnických organizací, jakkoli těchto členů, zejména mimopražských, není mnoho. Tady jde většinou o mladé lidi z regionů bez hlubšího vzdělání a informací rozhořčených spíše emotivně na nedostatky současného kapitalismu, které přitáhla radikální rétorika stalinistické mládežnické garnitury i určitý romantismus radikální opozice a jsou vedoucí garniturou manipulováni.“(Roháč z Dubé 2009: 13).

V souvislosti se skutečnostmi uvedenými v materiálu lze zmínit i skutečnost, že někteří představitelé Svazu mladých komunistů Československa (SMKČ) jsou reprezentanty KSČM v zastupitelských orgánech (Lukáš Kollarčík v místním zastupitelstvu Luhačovicích - <http://www.mesto.luhacovice.cz/15538-lukas-kollarcik>, Jiří Hráček v Brně-Střed, [http://www.denikpolitika.cz/politik/jiri-hracek\(2\)](http://www.denikpolitika.cz/politik/jiri-hracek(2))).

O existenci proudu nostalgiků či stalinistů přitom hovoří i další zdroje z prostředí ultralevice, mj. příspěvek Stanislava Holubce o české radikální levici ve sborníku německé Nadace Rosy Luxemburgové (vázané na stranu Die Linke) (Holubec 2010: 124). V souvislosti s použitím těchto zdrojů jako důkazů je možné poukázat na analogické využití článku bývalého člena Dělnické strany Ladislava Malého „V očekávání“ (zveřejněném na serveru www.cz.altermedia.info) coby vládního důkazu při procesu s Dělnickou stranou, který byl Nejvyšším správním soudem jako důkaz akceptován (Nejvyšší správní soud 2010).

5. Doporučení pro podložení uvedených argumentů a důkazů

V případě, že bude podán návrh na pozastavení činnosti KSČM a budou v něm využity, poznatky, argumenty a důkazy z tohoto materiálu, je třeba zdůraznit rozpor mezi akceptací demokratických hodnot a nenásilí ve stanovách či programech KSČM a mezi reálnou činností přinejmenším určité části strany, která přitom není ze strany vedení KSČM efektivně eliminována a sankcionována.

Jako problematické se jeví prokázat bezprostřednost hrozby, vyžadovanou českou i evropskou judikaturou. Jako nejvhodnější je doporučeno využití následujícího argumentu (ani ten však v kontextu judikatury, zvláště ESLP, neskýtá velkou šanci na oprávněnost návrhu):

„V prostředí KSČM byla a je různými způsoby propagována a podporována akceptace násilí. Je to patrné i v současnosti (mj. prostřednictvím dostupných internetových stránek či tiskovin). Těmito názory může být ovlivňována část členské základny, především mnozí členové s názory extrémnějšími, než jsou názory, hlášené veřejně vedením strany a ve stanovách a hlavních programech KSČM. Činnost tohoto extremistického členstva přitom není vedením strany efektivně eliminována a sankcionována. Za určité situace nemusí uvedená část členské základny, ovlivněná i citovanými propagačními a strategickými materiály, respektovat linii stávajícího vedení, resp. je může nahradit novým vedením (odpovídajícím názorům a strategii této členské základny). V kontextu narůstajících sociálních a etnických rozporů ve společnosti a posilováním pozice KSČM (zde je třeba uvést odkazy na volební výsledky či průzkumy veřejného mínění v době podání návrhu) je proto reálná hrozba proměny názorů a plánů v činy a jednání, přičemž okamžik konkrétní iniciace násilí anebo bezprostředních kroků k nastolení nedemokratického režimu je obtížně odhadnutelný. Může se uskutečnit v krátkodobém, střednědobém i dlouhodobém horizontu. Latentní hrozba však s ohledem na možnou nenadálou bezprostřední iniciaci vyžaduje eliminaci formou pozastavení či rozpuštění strany. Jako podpůrný argument je možné použít i tento: Vyjadřování podpory zahraničním násilným uskupením, z nichž některé jsou v evropském právu (závazném i pro ČR) označeny za teroristické, bezprostředně ohrožuje protiteroristické závazky a zájmy ČR a s ohledem na potřebu prevence vzniku komunit podporujících terorismus v ČR i ve světě ji lze chápat jako bezprostřední ohrožení veřejného pořádku ve smyslu § 4 písm. d) ZPS“, a to i v kontextu celkových revolučních plánů KSČM či jejích částí.

V případě použití podkladů z citovaných internetových stránek je třeba zjistit, zda je jejich autorství a registrace přičitatelná KSČM, a to i na úrovni místních organizací strany či členů a sympatizantů, kteří zde s vědomím orgánů strany příslušným způsobem vyjadřují (bez ohledu na to, zda jsou tyto názory v souladu s oficiální linií vedení nebo ne, protože je třeba prokázat i existenci relevantních proudů ve straně, které z pozic odporujících Ústavě a ZPS odmítají politiku stávajícího vedení a nejsou přitom stranou efektivně eliminovány). Je třeba také zjistit, zda nedošlo k distancování se orgánů strany od těchto stránek a názorů a k sankcionování těch, kteří publikaci citovaných materiálů umožnili.

Je třeba ověřit strukturu vlastnictví nakladatelství Futura, a. s. především vklad a podíl akcií KSČM, případně i personální propojení vedení této akciové společnosti se strukturami KSČM. Je to důležité proto, že Futura a. s. je vydavatelem Haló novin a dalších tiskovin, které jsou v tomto materiálu citovány (včetně internetových verzí Haló novin). Je třeba sledovat šíření materiálů a šíření materiálů Futura a. s. v prostředí KSČM. Uvedené záležitosti je prostředky, které má vláda k dispozici, třeba zjistit jak k době první publikace citovaných materiálů, tak i k termínu podání návrhu na rozpuštění či pozastavení činnosti KSČM. Je to důležité pro určení přičitatelnosti KSČM.

Jako problém se při případném soudním procesu týkajícím se návrhu na pozastavení či rozpuštění KSČM jeví skutečnost, že tato strana ani její části nebyly ze strany příslušných státních orgánů označeny ve veřejně dostupných materiálech za extremistické (tj. útočící proti základním demokratickým ústavním principům, což vyplývá z úřední definice extremismu ve Zprávě o problematice extremismu na území České republiky v roce 2002 z roku 2003). KSČM není uvedena jako extremistická organizace v žádné zprávě nebo informaci o extremismu či obdobných materiálech, zpracovaných pod gescí MVČR a schvalovaných vládou od roku 1995. Působení proti KSČM není přímo zmíněno ani v žádné Strategii boje proti extremismu, které jsou MVČR a vládou zpracovávány a schvalovány od roku 2009. Tuto překážku pro úspěšnou akceptaci návrhu je snad možné překonat přiznáním minulých chyb zodpovědných orgánů (případně nepřípustných vlivů na ně, pokud takové vlivy existovaly) a případně zpětným vydáním a schválením opravených zpráv (i když to je sporné). KSČM není zmíněna ani ve veřejně dostupných výročních zprávách Bezpečnostní informační služby, která podle § 5 odst. 1, písm a) zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, v platném znění, zabezpečuje informace „o záměrech a činnostech namířených proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti České

republiky“. Pokud je KSČM případně uvedena v utajovaných verzích zpráv BIS jako extremistický či rizikový subjekt, je třeba tuto skutečnost využít při přípravě návrhu.

Není-li tomu tak, bez opodstatněného odůvodnění výše uvedených skutečností je podání příslušného návrhu sice možné, ale výrazně omezuje jeho šanci na úspěch u soudních orgánů. Jako možné se proto jeví zavedení monitoringu extremistických projevů a proudů v KSČM a v případě, že se podaří nalézt důkazy potřebné pro pozastavení či rozpuštění strany, jejich využití při přípravě návrhu. Ten by ovšem musel být v takovém případě podán zřejmě až za několik let a – jak je třeba ještě jednou zdůraznit – pouze v případě nalezení a potvrzení dostatečných důkazů.

V této souvislosti je třeba ocitovat část rozhodnutí Nejvyššího správního soudu PsT-1/2008 z 4. 3. 2009 (tzv. rozsudek Dělnická strana I.): *„Nelze také přehlédnout, že vláda vedle svého výsadního postavení z hlediska aktivní legitimace disponuje celým exekutivním aparátem státu, zjištěními a informacemi Policie, tajných služeb, a také odborným zázemím státní správy. Její postavení je zcela nesouměřitelné s postavením účastníků v jiných typech řízení před (správními) soudy. S ústavní i politickou odpovědností vlády proto souvisí, aby konkrétní poznatky o porušování zákona politickou stranou či hnutím, resp. o jiné činnosti relevantní z hlediska § 4 zákona o politických stranách, namířené typicky vůči politickým protivníkům, sdělila soudu dostatečně věrohodně a přesvědčivě s předložením konkrétních důkazů prokazujících její tvrzení“* (Nejvyšší správní soud 2009).

Jako další problém pro právní sankce proti KSČM se jeví skutečnost, že individuální členové KSČM nebyli v souvislosti s činností strany trestně odsouzeni ani sankcionováni prostředky správního práva. Podobné důkazy přitom byly využity v procesu s Dělnickou stranou. Tento problém není za stávajícího právního stavu legálně řešitelný, protože nelze politicky ovlivňovat orgány činné v trestním či správním řízení pro potřeby získání důkazů v jiném právním řízení. Je proto třeba sledovat trendy v judikatuře a využít je v případě, že dojde k její změně. I tento přístup by znamenal odložení podání návrhu. Obecně je třeba přihlídnout k širokému spektru důkazů, které byly využity v procesu týkajícím se Dělnické strany.

Pokud by byl zvolen postup aktuálního nepodání návrhu a bylo by zahájeno sledování činnosti KSČM, resp. jednotlivých stranických částí či proudů ze strany zpravodajských služeb a orgánů zodpovědných za přípravu Strategii boje proti extremismu a pravidelných zpráv o extremismu, je možné využít i zkušeností ze Spolkové republiky Německo při

obdobném monitorování činnosti strany Die Linke a informování o jeho zjištěních (Bundesaamt für Verfassungsschutz 2010: 172-179), při zohlednění specifík ČR a KSČM.

6. Závěr

S ohledem na požadavky MVČR vyplývá z tohoto materiálu následující možná podoba návrhu na pozastavení činnosti KSČM k Nejvyššímu správnímu soudu (pokud budou zohledněna doporučení z předchozí kapitoly a potvrzena přičitatelnost KSČM):

Návrh na znění rozhodnutí: „**Činnost Komunistické strany Čech a Moravy (KSČM) se pozastavuje s ohledem na následující skutečnosti:**

- **V materiálech přičitatelných KSČM je obsažena podpora a propagace terorismu, čímž tato strana porušuje § 4, písm. d) zákona č. 424/1991 Sb.;**
- **KSČM toleruje v jí přičitatelných materiálech názory či organizace, které neodmítají násilí, čímž tato strana porušuje § 4, písm. a) zákona č. 424/1991 Sb a článek 5 Ústavy ČR;**
- **S ohledem na současnou podobu členské základny a aktuální společensko-politický vývoj, představují uvedené skutečnosti bezprostřední hrozbu pro demokratický ústavní pořádek ČR.**

Pozastavení činnosti potrvá do doby, než budou odstraněny důvody pozastavení činnosti a odpovědnými orgány strany bude efektivně zamezeno obnovení výše uvedených jevů a procesů“.

Uvedený návrh vyplývající z tohoto materiálu je třeba doplnit o zjištění a důkazy, vyplývající z podnětu Senátu PČR a dalších podkladů.

Přestože při přípravě tohoto materiálu byla vyvinuta snaha o nalezení maxima relevantních argumentů a důkazů pro podporu návrhu na pozastavení činnosti či rozpuštění KSČM, je třeba opětovně zdůraznit, že stávající česká a zvláště pak evropská judikatura nedává ani výše uvedenému návrhu velkou šanci na úspěšnou akceptaci soudními orgány Proto z hlediska bezpečnostních zájmů ČR **doporučuji dle stávajících zákonných norem na základě shromážděných podkladů a důkazů zahájit sledování rizikových jevů a procesů v KSČM a příslušným způsobem je analyzovat a případně je využívat pro různé typy soudních řízení.** Teprve v případě shromáždění relevantních důkazů anebo zásadní změny evropské judikatury je pak vhodné podat návrh na pozastavení činnosti či rozpuštění KSČM. Za současného stavu **doporučuji trvat na závěrech „Analýzy možnosti pozastavení činnosti Komunistické strany Čech a Moravy“, zpracované Odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR v roce 2011.**

Prameny a literatura

Materiály z prostředí KSČM:

Exner, Václav (2008): Soudobé úvahy o cestách k socialismu. In TAP při ÚV KSČM (ed.): Socialismus pro 21. století. Sborník statí. Praha: Nakladatelství Futura, s. 256-270.

Hejátko Pavel J (2007): Je libo čerta nebo ďábla? Severočeská pravda. List pokrokových občanů. Měsíčník OV KSČM v České lípě, <http://severoceskapravda.wz.cz/clanky/cert.htm> (staženo 27. 9. 2011).

(hor), Uribe chce zničit FARC, Haló noviny, 30. 3. 2010

<http://www3.halonoviny.cz/articles/view/201318> (staženo 28. 9. 2011).

Látal, Ivo (2008): Úvodní slovo. In TAP při ÚV KSČM (ed.): Socialismus pro 21. století. Sborník statí. Praha: Nakladatelství Futura, s. 2.

Naše pravda (1999), Pozdravné telegramy V. sjezdu KSČM, č. 47, s. 1.

Revo (2005): Jak Revolt fórum hodnotí někteří účastníci...Haló noviny, 3. 11. 2005, s. 13.

ZO KSČM v Jablonném nad Orlicí, „Komunistické strany ve světě a odkazy ne jejich internetové stránky“, <http://www.kscmjablnorlici.estranky.cz/clanky/komunisticke-strany-ve-svete-a-odkazy-ne-jejich-internetove-stranky.html> (staženo 27. 9. 2011).

Roháč, Jan z Dubé (2009): Komunistické hnutí u nás zase jednou za rozcestím.

<http://www.balin.cz/> (staženo 27. 9. 2011).

Tošenovský, Ludvík (1998): *Odpovědi Ludvíka Tošenovského na anketní otázky z dopisu vedoucího TAP ÚV KSČM*. Příloha Echa č. 9. 30. 4. 1998, s. 10-13.

Další zdroje:

Backes, Uwe (1989): Politischer Extremismus in demokratischen Verfassungsstaaten. Elemente einer normativen Rahmentheorie. Opladen: Westdeutscher Verlag.

Ministerstvo vnitra ČR (2011): Analýza možnosti pozastavení činnosti Komunistické strany Čech a Moravy.

Bundesamt für Verfassungsschutz (1997). Verfassungsschutzbericht 1996. Bonn: Bundesministerium des Innern.

Bundesamt für Verfassungsschutz (2010). Verfassungsschutzbericht 2009. Berlin: Bundesministerium des Innern

Barinka, Roman (2007): Militantní demokracie a evropské právo lidských práv k otázce komunistických stran. Časopis pro právní vědu a praxi, 15:2, s. 109-119.

Frühwirthová, Eva (2007), Byl jsem nazván teroristou, říká Pavel J. Hejátko (citace z www.lidovky.cz), <http://www.vysocina-news.cz/clanek/byl-jsem-nazvan-teroristou-rika-pavel-j-hejatk/>, staženo 27. 9. 2011

Filip, Jan (2009), Návrh na rozpuštění Dělnické strany před Nejvyšším správním soudem, Jurisprudence, 18:7, 14-20.

Holubec, Stanislav (2010): Die radikaleLinke in Tschechien. In Daiber, Birgit – Hildebrandt, Cornelia – Striethorst, Anna (Hrsg.): Von Revolution bis Koalition. RadikaleLinke in Europa. Berlin: Dietz, pp. 165-175.

Mareš, Miroslav (2005), Terorismus v ČR. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

Ministerstvo vnitra ČR (2006): Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006. <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2006/extrem05.pdf>, staženo 28. 9. 2011.

Ministry of Home Affairs, Government of India (2011): List of organisations declared as terrorist organisations under the unlawful activities (prevention) act, 1967, http://www.mha.gov.in/uniquepage.asp?Id_Pk=292, staženo 28. 9. 2011

Nejvyšší správní soud, 7 As/2008 (2008).

Nejvyšší správní soud, Pst 1/2008 (2009).

Nejvyšší správní soud, Pst 1/2009 (2010).

Uhl, Pavel Materiál pro Ministerstvo vnitra ČR ve věci KSČM (2011)

Senát PČR, (2011) Podnět Senátu Parlamentu České republiky na pozastavení činnosti KSČM.

Revo (2003): Manifest World Revolution, <http://revo.revoluce.info/index.php?id=3,0,0,1,0,0> (staženo 28. 9. 2011).

Rada EU (2011): Prováděcí nařízení Rady (EU) č. č. 687/2011 ze dne 18. července 2011, kterým se provádí čl. 2 odst. 3 nařízení (ES) č. 2580/2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu a kterým se zrušují prováděcí nařízení (EU) č. 610/2010 a (EU) č. 83/2011, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:188:0002:0005:CS:PDF>

South Asia Intelligence Review (2011): Communist Party of India-Maoist (CPI-Maoist), http://www.satp.org/satporgtp/countries/india/terroristoutfits/CPI_M.htm staženo 28. 9. 2011

Ústavní soud ČR, Pl. ÚS 13/10 (2010).

Ústavní soud ČSFR, Pl. ÚS 5/92 (1992).

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění.

United States Department of State, Office of the Coordination for Counterterrorism (2011):

Country Reports on Terrorism 2010, <http://www.state.gov/s/ct/rls/crt/2010/170264.htm>

Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích, v platném znění.

Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, platné znění.